

До спеціалізованої Вченої ради
К 35.052.23
у Національному університеті
«Львівська політехніка»
м. Львів, вул. Князя Романа 1/3

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Греня Ростислава Романовича “Організаційно-правові основи діяльності оперативних підрозділів правоохоронних органів України у протидії злочинам у сфері обігу наркотичних засобів”, подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

Актуальність теми обумовлена тим, що однією з найголовніших ознак правового суспільства є постійна турбота держави про зміцнення правопорядку та законності, захист особистості і громадськості від злочинних посягань, організація та координація на загальнодержавному рівні протидії злочинності.

Стан злочинності у сфері обігу наркотичних засобів є одним з інтегрованих показників якості життя суспільства. На наше глибоке переконання, організація і тактика протидії правоохоронними органами злочинам у сфері обігу наркотичних засобів без урахування комплексу практичних рекомендацій, науково-обґрунтованих положень не матиме вагомих тенденцій до підвищення службової діяльності. Без фундаментального дослідження характерних рис сучасного стану і чинників, що впливають на організацію діяльності правоохоронних органів злочинам у сфері обігу наркотичних засобів, організаційних та правових елементів забезпечення їх діяльності очікувати позитивних змін динаміки та структури злочинів у сфері обігу наркотичних засобів не доводиться.

Безперечна актуальність теми дослідження Р.Р. Греня підтверджується тим, що в Україні нині вирішується комплекс проблем, пов'язаних із вдосконаленням організації і тактики діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України, а тому потреба в істотному вдосконаленні організаційного та правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних із особливостями протидії злочинам у сфері обігу наркотичних засобів є досить нагальною.

Здійснене автором дослідження системи правових норм та організаційних основ діяльності оперативних підрозділів правоохоронних органів України у протидії злочинам у сфері обігу наркотичних засобів дозволяє розв'язати низку поставлених перед оперативними підрозділами завдань.

Дисертантом проведено аналіз стану наукової розробленості основних проблем, пов'язаних з протидією оперативними підрозділами правоохоронних

органів України злочинам у сфері обігу наркотичних засобів, систематизовано основні ознаки сучасної наркоситуації в Україні. Досліджено правове та організаційне забезпечення оперативних підрозділів правоохоронних органів щодо протидії злочинам у сфері обігу наркотичних засобів. Визначено шляхи удосконалення діяльності з протидії злочинам у сфері обігу наркотичних засобів оперативними підрозділами правоохоронних органів.

Позитивно характеризує наукове дослідження наявність розроблених автором пропозицій щодо внесення змін та доповнень до окремих нормативно-правових актів з метою удосконалення діяльності оперативних підрозділів правоохоронних органів України у протидії злочинам в сфері обігу наркотичних засобів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їхня достовірність. Не викликає зауважень зміст об'єкту та предмету дослідження. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів забезпечується шляхом застосування сукупності методів і прийомів наукового пізнання при дослідженні суспільних відносин у сфері оперативно-розшукової діяльності. Їх застосування зумовлене системним підходом, що дає можливість досліджувати проблеми в єдності їх соціального змісту та юридичної форми. Дисертація виконана здобувачем особисто у вигляді рукопису. Основні положення дослідження дістали відображення у дев'яти наукових публікаціях, з яких 5 статей – у виданнях, що входять до переліку фахових, зокрема одна стаття – у науковому виданні іноземної держави, чотири публікації – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Наукова новизна одержаних результатів. За характером та змістом розглянутих проблем дисертація – одна з перших спроб комплексно, зважаючи на новітні дослідження правової науки, з'ясувати сутність протидії оперативних підрозділів МВС, СБУ, ДФСУ, ДПСУ, ДІТСУ злочинам у сфері обігу наркотичних засобів. У науковій роботі розроблено й обґрунтовано низку положень, що вирішують конкретні наукові завдання, характеризуються науковою новизною, мають істотне теоретичне і прикладне значення для протидії оперативних підрозділів злочинам у сфері обігу наркотичних засобів, зокрема:

вперше:

- доведено, що протидія злочинам у сфері обігу наркотичних засобів залежить від розроблення і запровадження оперативними підрозділами правоохоронних органів України спеціальних методик з виявлення, попередження і припинення зазначених злочинів;
- наведено найістотніші чинники неналежної протидії злочинам у сфері обігу наркотичних засобів оперативними підрозділами правоохоронних органів України, серед яких: латентність вчинення злочинів; велика прибутковість від наркобізнесу; використання злочинцями безконтактного розповсюдження наркотиків та розрахунків за них тощо;

- виокремлено основні сучасні риси обігу наркотичних засобів, що впливають на погіршення наркоситуації в Україні: наявність значної наркосировинної бази; особливості геополітичного розташування країни на важливих міжнародних шляхах; зручність використання нових каналів для нелегального транзиту наркотичних засобів до країн Західної Європи тощо;

удосконалено:

- підходи щодо організації оперативно-розшукової діяльності оперативних підрозділів правоохоронних органів України у протидії злочинам у сфері обігу наркотичних засобів шляхом правового забезпечення та управлінського рішення; якісного здійснення інформаційно-аналітичної роботи, прогнозування, планування, конференційного залучення громадян;
- положення про основні заходи оперативних підрозділів правоохоронних органів України з виявлення слідів вчинення злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, до яких належать: розвідувальне опитування, оперативний огляд, особистий пошук, конфіденційне залучення громадян, сканування мережі Інтернет, комп'ютерні бази даних МВС, СБУ, МОЗ, ДПС, ДФС та ін.;
- знання про категорії осіб, які можуть бути свідками злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, а саме: особи, які мають відповідний рівень спеціальних знань, працюють у сфері обігу наркотиків та знають їхні види, назви, вартість, особливості поведінки під час прийому таких засобів й опісля, а також в період наркотичного голодування; особи з категорії наркоманів, які знають кримінальний жаргон, образ життя людей, котрі вживають наркотики тощо;
- підходи до методики припинення злочинів у сфері обігу наркотиків оперативними підрозділами правоохоронних органів України, яка полягає в документальному підтвердженні протиправної діяльності осіб в процесі здійснення контрольованої поставки, оперативної закупки, візуального спостереження та ін.;

дістали подальший розвиток:

- знання про основні чинники наркозлочинності, які потрібно враховувати під час організації діяльності оперативних підрозділів правоохоронних органів України у протидії злочинам у сфері обігу наркотичних засобів: зниження віку осіб, які вживають наркотики; розширення предмета наркотичних засобів; удосконалення способів вчинення злочинів та виготовлення наркотиків тощо;
- пропозиції щодо удосконалення правового забезпечення оперативно-розшукової діяльності оперативних підрозділів правоохоронних органів України у протидії злочинам у сфері обігу наркотичних засобів;
- положення про форми взаємодії оперативних підрозділів правоохоронних органів України у протидії злочинам у сфері обігу наркотичних засобів, а саме: поточний обмін оперативними

відомостями й наявною інформацією; сумісне проведення оперативних нарад; узгоджене планування оперативно-розшукових та інших заходів тощо;

- положення про запобігання злочинам у сфері обігу наркотичних засобів оперативними підрозділами правоохоронних органів України, що полягає у здійсненні загальних й індивідуальних профілактичних заходів.

У результаті виконаної дисертації розроблено низку пропозицій щодо змін і доповнень до чинних нормативних актів, спрямованих на покращення діяльності оперативних підрозділів правоохоронних органів у протидії злочинам у сфері обігу наркотичних засобів, зокрема до ст. 216 Кримінального процесуального кодексу України, ч. 4 ст. 33 Митного кодексу України.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані у:

- науково-дослідній роботі – як підґрунтя для подальших досліджень оперативно-розшукових аспектів виявлення і припинення незаконного обігу наркотичних засобів оперативними підрозділами правоохоронних органів України;
- правотворчій діяльності – для вдосконалення відповідних положень Кримінального процесуального та Митного кодексів України, законів України «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними»;
- правозастосовній діяльності – для підвищення ефективності діяльності оперативних підрозділів правоохоронних органів України у протидії злочинам у сфері обігу наркотичних засобів;
- навчальному процесі – під час викладання курсів «Кримінальний процес», «Криміналістика», спеціальних курсів з організації розслідування окремих видів злочинів у вищих юридичних навчальних закладах (на юридичних факультетах), також для підготовки відповідних навчально-методичних матеріалів: підручників, посібників, курсів лекцій, практикумів.

В цілому, зміст і структура дисертації відповідає вимогам, що представляються до подібного виду робіт, автореферат є ідентичним основним положенням, викладеними здобувачем в науковій праці. Мова і стиль викладення матеріалів в зазначеній роботі відповідає вимогам державного стандарту, а також є науковою монографічною працею.

Віддаючи належне позитивним сторонам дисертації Греня Ростислава Романовича слід зазначити, що вона не позбавлена деяких зауважень, неточностей та інших недоліків, а саме:

1. На сторінці 42 дисертації автор наводить характеристику злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, розкриває їх структуру та динаміку. На нашу думку, варто було б навести приклади з судової практики України щодо кожної виокремленої характеристики.

2. У дисертації автор пропонує класифікацію оперативно-розшукових заходів за критерієм суб'єкта надання дозволу на їх проведення: суду (проникнення до житла тощо); керівника органу (оперативну закупку та ін.); начальника оперативного підрозділу (поліграфне опитування особи тощо); заходи, проведення яких не потребує спеціального дозволу (оперативне опитування та ін.). Вважаємо за необхідне, під час прилюдного захисту пояснити, яким чином така класифікація впливатиме на оперативно-розшукову діяльність суб'єктів протидії злочинам у сфері обігу наркотичних засобів.

3. На сторінці 142 автор зазначає, що ефективність виявлення злочинів у сфері обігу наркотичних засобів являє собою систему взаємозалежних елементів, а саме: а) аналітична робота і її інформаційне забезпечення; б) планування й реалізація запланованих заходів; в) взаємодія оперативних підрозділів з іншими державними контролюючими органами. На нашу думку, у дисертації доцільно було б більш детально охарактеризувати кожен з виокремлених елементів.

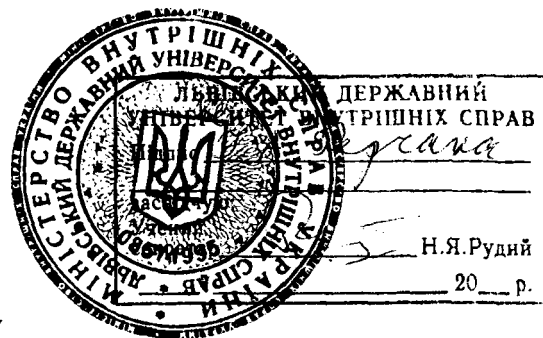
4. У дисертаційній роботі автор необґрунтовано залишив без розгляду особливості проведення експертиз наркотичних засобів, що на нашу думку, відіграє важливу роль у достовірності розслідування досліджуваної категорії злочинів.

Проте, наведені зауваження мають дискусійний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи і не применшують значення дисертації як самостійного творчого дослідження, що, безперечно, має наукове та практичне значення.

Дисертація Греня Ростислава Романовича "Організаційно-правові основи діяльності оперативних підрозділів правоохоронних органів України у протидії злочинам у сфері обігу наркотичних засобів", що представлена на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук відповідає сучасним вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, що висувуються до кандидатських дисертацій за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук на підставі публічного захисту.

Офіційний опонент:

доцент кафедри
оперативно-розшукової діяльності
факультету № 2
Інституту з підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Львівського державного університету
внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент

І.А. Федчак